

شناسایی ارزش‌های اخلاقی و تدوین الگوی توسعه آن در ورزش ایران

مجری: محمدحسین قربانی

عضو هیات علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی. ۱۳۹۶

هدف از انجام این پژوهش، شناسایی ارزش‌های اخلاقی و تدوین الگوی توسعه آن در ورزش کشور بوده و با استفاده از تحقیق کیفی و به روش مرور نظام‌مند صورت گرفته است. جامعه آماری این تحقیق را تمامی مطالعات، منابع و اسناد موجود در حوزه اخلاق و فرهنگ ورزش تشکیل داده است. جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز در این پژوهش از مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی اسناد و مدارک استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کیفی و مقوله‌بندی کدهای شناسایی شده استفاده شد. در این پژوهش در راستای شناسایی ارزشهای اخلاقی، سه سطح محیطی که شامل «محیط بین‌المللی»، «محیط ملی» و «محیط سازمانی و قهرمانی ملی ورزش» می‌باشد مورد دسته‌بندی قرار گرفت و منابع ارزشهای اخلاقی در این سه سطح مورد شناسایی و ارزشهای مربوطه از آنها استخراج شده است. با توجه به یافته‌های این پژوهش، در مجموع مطالعات و منابع این حوزه در هفت بخش شامل منابع «دینی»، «اسناد بالادستی»، «المپیک و منشور المپیک و سایر نهادهای بین‌المللی ورزشی»، «پهلوانان و چهره‌های برتر اخلاق و فرهنگ ورزش کشور»، «ورزش قهرمانی»، «محیطهای سازمانی ورزش کشور»، «ورزش کشورهای منتخب» مورد شناسایی قرار گرفت و ارزشهای اخلاقی هر یک با مرور منابع شناسایی شد. در این مرحله ۵۸ ارزش مورد شناسایی قرار گرفت. جهت مفهوم‌سازی و قالب‌بندی این ارزشها از مدل‌های مبنایی از جمله مدل ایده آل ورزش بوکس‌یل (۲۰۰۳) و نظریه رشد اخلاقی خبیری و آقاپور (۱۳۸۷) استفاده گردید و بر این مبنای ارزشهای اخلاقی در سه سطح رفتاری (فردی)، میان فردی (تعاملی و بین فردی) و سطح ساختاری (سازمانی و ملی) تدوین شده است. در سطح فردی تعداد نه ارزش شامل ایمان، توکل به خدا، تهذیب نفس، اخلاص و نیک‌نیتی، تلاش و پشتکار، شجاعت، صبر و شکیبایی، اعتماد و عزت نفس، جدایی از مادیات مورد شناسایی و دسته‌بندی قرار گرفت. در سطح بین فردی تعداد نه ارزش شامل احترام به پیشکسوتان، احترام به دیگران، همدلی و انسجام، تیم‌گرایی، برتری‌جویی و رقابت‌طلبی، جوانمردی و آزادمنشی، سخاوت و بخشندگی، تواضع و فروتنی، و صداقت شناسایی شد و در سطح ساختاری ارزشهای غیرت و عرق‌ملی، قانون‌مداری، عدالت و انصاف، نظم و انضباط، مردم‌دوستی، تعالی و رشد، احترام به محیط، مسئولیت‌پذیری، و ایثارگری شناسایی گردید. در نهایت جهت توسعه ارزشهای اخلاقی مدل‌هایی توسعه ارزشهای اخلاقی و بر مبنای اخلاق فضیلت‌گرایی، نتیجه‌گرایی و گفتمانی تدوین شده است. یافته‌های این تحقیق می‌تواند به عنوان مبنایی جهت توسعه ارزشهای اخلاقی در ورزش مورد استفاده نهادهای سیاست‌گذار امور فرهنگی و همچنین سازمانهای اجرایی ورزش کشور قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: ارزشهای اخلاقی، ورزش، فرهنگ، توسعه